

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

GK-62
7/11187

Sayı : B.15.0.SGB.02.610- 145
Konu : Yazılı Soru Önergesi

26 OCAK 2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: a) T.B.M.M. Başkanlığının 14.12.2009 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/11187-18028/38489 sayılı yazısı
b)Başbakanlığın 16.12.2009 tarih B.02.0.KKG.0.12/106-173-25/4982 sayılı yazısı

İzmir Milletvekili Sayın Selçuk AYHAN'ın Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği, Sayın Başbakanımızın da kendileri adına tarafımda cevaplandırılmasını tensip ettikleri, 7/11187 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği, Petrol İşleri Genel Müdürlüğünden alınan yazılı bilgiler doğrultusunda aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EKLER:

Ek-1 Önerge Cevabı (2 sayfa)

DAĞITIM:

Gereği:	Bilgi:
TBMM Bşk.	Başbakanlık

**İZMİR MİLLETVEKİLİ SAYIN SELÇUK AYHAN'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/11187)**

Sorular 1-6:

AKP hükümeti tarafından yasalaştırılan 17.1.2007 tarihli 5574 sayılı Türk Petrol Kanununun, 1954 tarihli ve 6326 sayılı Petrol Yasası'nın 2. maddesinde yer alan "ulusal çıkarlara uygun olma ölçütü"ne yer vermediği gerekçesiyle dönemin Cumhurbaşkanı Sayın Ahmet Necdet Sezer tarafından veto edilmişti. 6326 sayılı Yasa'da "yabancı devletlerin doğrudan ya da dolaylı olarak yönetiminde etkili oldukları tüzel kişiler ile yabancı bir devlet için ya da yabancı bir devlet adına hareket eden kişilere petrol konusunda getirilen sınırlamalara" işaret eden Sayın Sezer, AKP hükümetinin yasasının "yabancı devletlerin doğrudan ya da dolaylı yönetiminde etkili olabilecekleri şirketler ile yabancı bir devlet için ya da yabancı bir devlet adına hareket eden kişilerin ülkemizde petrol etkinliklerinde bulunmaları, mülk edinmeleri ve tesis kurmalarının önünü açtığını", "yasanın devlet payı oranının yüzde 2'ye, hatta kimi durumlarda yüzde 1'e kadar düşürülmesine olanak sağlandığını" ifade etmiştir. Cumhurbaşkanı Sezer, Petrolün, dünyanın stratejik değere sahip en önemli ürünlerinden biri olduğu ve ülke kaynaklarının ulusun tümüne ait olduğuna işaret ederek AKP hükümetini uyarmıştı.

Hatırlanacağı üzere, Başbakan Sayın R. Tayyip Erdoğan'ın damadı Berat Albayrak'ın Genel Müdürü olduğu Çalık Holding, Türkiye'nin enerji konusundaki önemli bürokratlarını transfer etmiştir. TPAO Genel Müdür Yardımcısı ve Yönetim Kurulu üyesi Muharrem Türkaslan, Türk-Kazak Ortak Devlet Şirketi Munay'ın Yönetim Kurulu Üyesi İlker Tuksal, TPAO Yurtdışı Projeler Grup Başkanı Erdal Çelikdemir, Türkiye Enerji Koordinatörü Büyükelçi Mithat Balkan, TPAO Genel Müdürü Osman Saim Dinç, çok sayıda uzman ve başmühendis TPAO ve BOTAŞ'tan Çalık Grubu'na geçmiştir. Bürokratların devlet sırlarını bildiği gerekçesiyle, emekli olduktan sonra 2 yıl boyunca aynı sektörde faaliyet gösteren bir şirkette çalışmasının 2531 sayılı "Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Yasa" ile yasaklanmış olmasına karşın, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bu kişiler hakkında suç duyurusunda bulunmayarak Çalık Enerjiye destek olmuştur. (Cumhuriyet, 8 Aralık 2007) Bununla birlikte, Samsun-Ceyhan ve çok sayıdaki küçük çaplı projenin tamamına yakınının gerçekleşmesinde önemli rol oynadıkları da basınımızda yer almıştır. Başbakan R. Tayyip Erdoğan'ın Sudan'ı ziyareti sırasında da, Indian Oil'e verilmiş olan işin oradan alınarak Çalık'a verildiğinin ulusal basınımızda yer almasının ardından (Ali Sirmen, Cumhuriyet 05 Nisan 2007), ihalesiz olarak Çalık Enerjiye verilen ve Türkiye'nin enerji koridoru olduğu ifade edilen Samsun-Ceyhan boru hattına Indian Oil Company'in ortak olduğu ortaya çıkmıştır. Samsun -Ceyhan Boru Hattı Projesine 26 Eylül'de de Shell'in katılacağı açıklanmıştır. (Reuters, Zaman)

Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (EPDK), Ceyhan'da rafineri kurmak için başvuruda bulunan Çalık-Indian Oil Company ortaklığına rafineri lisansı vermeyi kararlaştırmış, böylece EPDK'ndan ilk özel rafineri kurma ruhsatını alacak olan Çalık'ın Indian ortaklığı ile kuracağı rafinerinin Ceyhan'da, yıllık 10 milyon ton petrol işleme kapasitesine sahip olacağı ulusal basınımızda yer almıştır. Çalık Holding'e ihalesiz verilen Adana Ceyhan'da rafineri kurma izni Enerji Bakanı Sayın Taner Yıldız'ın katıldığı uluslararası bir protokolle 20 Ekim 2009 tarihinde resmileştirilmiştir. (21 Ekim 2009 BİRGÜN)

Bunun yanı sıra ABD'nin Çalık şirketiyle çok yakından ilgilendiği görülmüştür. ABD Kalkınma ve Ticaret Ajansı Başbakan Sayın R. Tayyip ERDOĞAN'ın damadı Berat Albayrak'ın Genel Müdürlüğünü yaptığı Çalık Holding'e 562 bin 371 dolar hibe yardımıyla bulunduğu; 26 Eylül 2007'de imzalanan protokole göre ise hibenin resmi verilmiş nedeninin, "ABD Ticaret ve Kalkınma Ajansı, Türk şirket Çalık Enerji AŞ'ye ülkenin artan enerji ihtiyacını karşılamak ve Türkiye'nin doğalgaz altyapısının ekonomik ve operasyonel performansını artırmak" olduğu; söz konusu protokolün Ankara'daki ABD Büyükelçiliği'nde Büyükelçi Ross Wilson ile Çalık Enerji adına TPAO eski Genel Müdürü Osman Saim Dinç arasında imzalandığı, ulusal basınımızda yer almıştır. (Mahmut Güler, Cumhuriyet, 3 Ekim 2007). Çalık Holding'in Talabani'nin karargâhı işini aldığı gibi bu kez de Kuzey Irak'taki petrol işine talip olduğu kamuoyuna yansımıştır. TPAO ve Shell'in

Irak'ta doğalgazı birlikte çıkaracağı, çıkan gazın Kerkük'ten boru hattıyla Ceyhan'daki terminale ulaştırılacağı, Shell'in, boru hattı yapımında Çalık Enerji şirketi ile ortaklığa gideceği, Shell ile anlaşmayı imzalayan kişinin de TPAO eski Genel Müdürü Osman Saim Dinç olduğu basınımızda yer almıştır. Sayın Başbakanın, İsrail ile sürdürdüğü 'sözde' gergin dış politikaya karşın, Çalık şirketinin Karadeniz-Kızıldeniz hattı olarak bilinen ve Ceyhan'dan İsrail'e uzatılacak boru hattının da aktif katılımcılarından olduğu, bu konudaki anlaşmanın 13 Aralık 2006'da İsrail'de Hilmi Güler ile İsrail Altyapı Bakanı Benyamin Ben Eliezer arasında imzalandığı da basınımızda yer almıştır.

Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nün Resmi Gazete'de yayımlanan 21 Ağustos 2008 tarihli kararlarına göre, Petrol İşleri Genel Müdürlüğünce, Çalık Enerjiye, Şanlıurfa ve Gaziantep illerinde dört yıl süre ile petrol araması için dört ayrı ruhsat verilmiştir. 09.11.2009 tarihli Milliyet Gazetesinde, "ABD'li milyarder Güneydoğu'da petrol arıyor" başlığıyla yer alan haberde; "Türkiye'de Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde 27 kuyudan günde 1.600 varil petrol üreten ABD'nin en büyük petrol şirketlerinden Trans Atlantic Petroleum'un, 2010 yılında 30 yeni kuyuyu daha faaliyete geçirmeyi planladığı, şirketin hedefinin 2011 sonuna kadar kuyu sayısını 100'ün üzerine çıkarmak olduğu" yer almıştır. Bu bilgiler ışığında;

-Ülkemiz toprakları ve karasuları içerisinde son 7 yıldır petrol arama ruhsatı verilmiş ya da ruhsat aşamasına gelmiş şirketler var mıdır?

-Varsa, bu şirketler kimlerdir? Bu firmalarla sözleşmeler hangi tarihte imzalanmıştır?

-Çalık Enerjinin Irak'ta, Shell ortaklık fırsatını yakalamasında hükümetinizin bir katkısı ve tavsiyesi olmuş mudur? Olmuş ise, bu katkıda, Başbakan Sayın R. Tayyip Erdoğan damadı Beraat Albayrak'ın etkisi olmuş mudur?

-ABD Ticaret ve Kalkınma Ajansının Çalık Enerji A.Ş'ye 562 bin 317 dolar hibe vermesinde Hükümetinizin bir etkisi olmuş mudur?

-Hibe şeklinde sağlanan yardımların verilmiş amacına uygun kullanılıp kullanılmadığının kontrolü hangi kuruluş ve kuruluşlarca yapılmaktadır?

-Önce Kürt Açılımı, bilahare Demokratik açılım, son olarak da Milli Birlik projesi olarak adlandırdığınız açılım politikalarının, Başbakan Sayın R. Tayyip Erdoğan damadının Genel Müdürü olduğu Çalık Holdingin Irak'ta sürdürdüğü iddia edilen iş ilişkileri ile bir ilişkisi var mıdır?

Cevaplar 1-6:

Petrol İşleri Genel Müdürlüğünden (PİGM) alınan 24.12.2009 tarihli yazılı bilgilere göre, 2003-2009 yılları arasında PİGM tarafından (26) yerli şirkete (328) adet, (11) yabancı şirkete (113) adet, ve (6) yerli-yabancı ortaklığı olan şirkete (29) adet olmak üzere toplam (43) şirkete (470) adet petrol arama ruhsatı verilmiştir. Ruhsatlara ilişkin detay bilgilere www.pigm.gov.tr adresinden ulaşılabilir.

Samsun-Ceyhan Ham Petrol Boru Hattı belgesi Çalık Enerji Şirketine, 6326 sayılı Petrol Kanununun 6 ncı ve 83 üncü maddelerine istinaden, 14.06.2006 tarihinde Bakanlar Kurulu Kararı ile verilmiştir. Söz konusu kararın ekinde yayımlanan esaslarda boru hattının tamamen firmanın öz kaynaklarından yapılacağı, işletme esnasında da belirli bir geçiş ücretinin şirket tarafından devlete ödeneceği yer almıştır.

Diğer taraftan, 26.06.2006 tarihinde petrol hakkı sahibi olan Trans Atlantic Turkey Ltd. Şti. ile ilgili olarak, söz konusu şirket 2009 yılında (2) adet petrol arama kuyusu açmıştır. Şirket ayrıca, 1964 yılında Mobil tarafından keşfedilen ve halen Petroleum Exploration Mediterranean Inc. tarafından işletilen ŞELMO petrol üretim sahasını satın almış olup, 2010 yılında sahada üretimi artırmak amacıyla yeni üretim sondajlarına başlayacağını PİGM'e bildirmiştir.

Diğer taraftan, özel şirketlerin kendileri arasında olabilecek iş ilişkileri ile ilgili olarak bilgi sahibi olmamız söz konusu değildir.